

«Ζωντανεύοντας» την κυπριακή ιστορία

Γνωρίζουμε πως έχετε σπουδάσει Χημικός. Πώς προέκυψε η συγγραφή λογοτεχνικών βιβλίων;

Μεγάλωσα σε μια οικογένεια στην οποία η ανάγνωση βιβλίων ήταν απαραίτητη. Ετσι η κλίση μου στη λογοτεχνία εμφανίστηκε από τα μαθητικά μου χρόνια, με τη συγγραφή κυρίως ποιημάτων. Η επιλογή μου να σπουδάσω χημικός ήταν μια διεξόδος κι όχι επιθυμία, όμως τελικά δεν μετανιώνω, γιατί η χημεία και η οινολογία, που ακολούθησα σαν ειδικευση, είναι πολύ ενδιαφέρουσες επιστήμες, οι οποίες με βοήθησαν αρκετά και στο συγγραφικό μου έργο. Αφιερώθηκα στην επιστήμη μου, γιατί την αγάπησα και γιατί μου έδινε την ευκαιρία να ασχολούμαι και με τη συγγραφή. Έχω δημοσιεύσει δύο πολύ σημα-

Συνέντευξη στην ΠΟΛΙΝΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

ντικά οινολογικά βιβλία και μοναδικά για τον τόπο μας, το βιβλίο «Οινολογία για όλους» και το βιβλίο «Κουμανδάρια, το κρασί θρύλος της Κύπρου».

Ποιά είναι τα ερεθίσματά σας για να γράψετε ένα βιβλίο;

Η ανάγκη έκφρασης του εσωτερικού κόσμου καθώς και η ανάγκη προσφοράς στην πατρίδα είναι τα πιο σημαντικά ερεθίσματα. Οι κλάδοι με τους οποίους ασχολούμαι σαν συγγραφέας είναι τρεις. Ο πρώτος, και πιο σημαντικός, είναι το ιστορικό μυθιστόρημα. Ο δεύτερος είναι το κρασί και ο τρίτος η επιστημονική φαντασία. Στα βιβλία επιστημονικής φαντασίας, που έχω δημοσιεύσει, και σ' αυτά που θα ακολουθήσουν, κύριο ερέθισμα είναι η ανάγκη προβλεψής της κοινωνικής εξέλιξης του ανθρώπου, είναι η απάντηση σε ερωτήματα που θα έπρεπε να απασχολούν τον άνθρωπο κι όμως δεν το κάνει γιατί φοβάται αυτό που θα προκύψει. Για μένα ένα καλό βιβλίο επιστημονικής φαντασίας πρέπει να είναι ένα είδος ιστορίας του μέλλοντος.

Οι περισσότεροι ήρωες των μυθιστορημάτων σας είναι ιστορικά πρόσωπα (Μαρία Συγκλητική, Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος). Ποιος είναι ο λόγος που σας οδηγεί πίσω σε ιστορικά γεγονότα;
Αποφάσισα να ασχοληθώ με το ιστορικό μυθιστόρημα, γιατί ανακάλυψα ότι στην Κύπρο δεν τόλμιζε κανένας συγγραφέας μέχρι τώρα να ασχοληθεί με αυτό το δύσκολο αλλά πολύ σημαντικό είδος λογοτεχνίας. Θεώρησα ότι ήταν μια υποχρέωση και μια ανάγκη, γιατί η μικρή μας Κύπρος έχει μια πλούσια ιστορία που είναι αδικία να παραμένει ανεκμετάλλευτη από τους Κυπρίους συγγραφείς. Πιστεύω ότι έχω προσφέρει στην πατρίδα ένα μοναδικό και αξιόλογο έργο, ανεξάρτητα με την αδιαφορία που αντιμετώπιζω παντού. Η Μαρία Συγκλητική και ο Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος απ' στελούν δύο κρίκους από την αλυσίδα των ιστορικών μυθιστορημάτων που έχω συγγράψει. Ουσιαστικά έκανα μια μικρή προσπάθεια να μεταφέρω τα σημερινά πρόσωπα σε μια κυπριακή ιστορία σε μυθιστόρημα, έτσι που ο αναγνώστης να μαθαίνει την ιστορία του τόπου μας ευχάριστα. Η σειρά αυτή των ιστορικών μυθιστορημάτων έχει ως εξής: «Κινύρας»,

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Στα βιβλία του ο Κυριάκος Παπαδόπουλος, συνήθως ασχολείται με ιστορικά πρόσωπα, θεωρώντάς το ως μια υποχρέωση και μια ανάγκη αφού όπως εξηγεί η Κύπρος έχει μια πλούσια ιστορία που άδικα μένει ανεκμετάλλευτη από τους Κυπρίους συγγραφείς.

Ο Κυριάκος Παπαδόπουλος σπούδασε Χημικός, όμως όπως ο ίδιος αναφέρει η κλίση του στη λογοτεχνία εμφανίστηκε από τα μαθητικά του χρόνια, με τη συγγραφή κυρίως ποιημάτων. Η ανάγκη έκφρασης του εσωτερικού του κόσμου, καθώς και η ανάγκη προσφοράς στην πατρίδα είναι τα ερεθίσματά του για τη συγγραφή βιβλίων. Στη συνέντευξη που παραχώρησε στη «Χ» ο Κυριάκος Παπαδόπουλος μιλάει για την πρόσφατη αντιπαράθεση που προκάλεσε η εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας, λέγοντας ότι η νεολαία μας θα πρέπει να διαπαιδαγωγηθεί χωρίς εθνικιστικούς παροξυσμούς και χωρίς μίσος για τους συμπατριώτες μας.

«Ευέλθων και Φερετίμ», «Ονήλιος», «Ευαγόρας Α'», «Ισαάκιος Κορνένος», «Μαρία Συγκλητική», «Δραγουμάνος Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος», «Μη μαδάς μαργαρίτες», «Για την πατρίδα και τον έρωτα». Από αυτά έχουν δημοσιευτεί προς το παρόν μόνο τρία. Τα υπόλοιπα θα δημοσιευτούν σύντομα.

Οι αναγνώστες σας που δεν είναι εξοικωμένοι με την ιστορία, μπορούν να κατανοήσουν τα μυθιστορηματά σας;

Μα ακριβώς γι' αυτούς γράφω. Για όσους δυσκολεύονται ή βρίσκουν ανιαρό το διάβασμα της ιστορίας. Στο ιστορικό μυθιστόρημα τα πρόσωπα ζωντανεύουν, παρουσιάζονται με τα πάθη, τους έρωτες, τις κακιές και τις αναποδιές τους. Προσπαθώ όπως η ροή των γεγονότων γίνεται με άνεση αλλά ταυτόχρονα με έντεκνο τρόπο φροντίζω να διατηρώ το ενδιαφέρον του αναγνώστη, να μην απανώνω να π' ροχωρήσει, να φτάσει μέχρι το τέλος κι εκεί να αναλογιστεί.

Στην περίπτωση του συγγραφέα που γράφει ιστορικά μυθιστορήματα δεν ελλοχεύει ο κίνδυνος παραποίησης των ιστορικών γεγονότων;

Αυτό κάτι μου θυμίζει από τις σύγχρονες συζητήσεις για τη συγγραφή των ιστορικών βιβλίων για τα σχολεία. Είναι γνωστό ότι σε πολλά θέματα η ιστορία δεν είναι γραμμένη σωστά. Κι όμως κανείς δεν διαμαρτύρεται. Η αλήθεια κάποτε είναι σκληρή, μπορεί να οδηγήσει σε κατάρρευση ολόκληρου συστήματος. Ας πάρουμε την ιστορία του Ισαάκιου Κορνένου και ας την παραλληλίσουμε με κάποια σημερινά φαινόμενα. Ο Ισαάκιος Κορνένος, παρόλο τον ύπουλο τρόπο που χρησιμοποίησε για να πάρει την εξουσία στην Κύπρο, είναι ο πρώτος που δημιούργησε φιλολαϊκό ανεξάρτητο κυπριακό κράτος αντιστεκόμενος τόσο στη βυζαντινή κυριαρχία, που κάθε άλλο φιλική ήταν για την Κύπρο, όσο και στους δυτικούς ιμπεριαλιστές της εποχής εκείνης. Ήταν εναντίον των σταυροφόρων, οι οποίοι ρήμαζαν την Κύπρο για να παίρνουν εφόδια κι έτσι με τη στάση του αυτή επέφερε την οργή τόσο των βυζαντινών όσο και των Δυτικών. Όλοι οι συγγραφείς του μεσαίωνα τον κατηγορούσαν για σκληρό, βδανουσο και απάνθρωπο, ενώ κάνουν ήρωα τον δειλό, μοχθηρό, φιλόδηρο Ριχάρδο τον Λεοντόκαρδο. Πρόκειται για μια τρομερή παραποίηση της ιστορίας που συνεχίζει μέχρι σήμερα και που στο βιβλίο μου «Ισαάκιος Κο-

ρνένος, ο αγπίσταυροφόρος», που θα εκδοθεί αυτό το χρόνο, προσπαθώ να φανερώσω την αλήθεια.

Όχι, λοιπόν. Η προσπάθειά μου ακριβώς είναι να μην παραποιώ την ιστορία, αλλά να τη διορθώνω. Όπως βλέπετε είναι πιο εύκολο να διορθωθεί η ιστορία μέσα από ένα μυθιστόρημα παρά μέσα από ένα σχολικό βιβλίο. Ταυτόχρονα όμως χρησιμοποιώ τη φαντασία σε σημεία, όπου η ιστορία σιωπά.

Γιατί στην Κύπρο οι περισσότεροι συγγραφείς ασχολούνται με την ποίηση και αρκετά λίγοι με την πεζογραφία;

Για μένα η ποίηση είναι ένα πολύ δύσκολο λογοτεχνικό έργο. Μερικοί πιστεύουν ότι γράφοντας τρεις γραμμές κάνουν π οίηση. Άλλοι πάλι πιστεύουν ότι όσο πιο ασυνάρτητα εκφραστούν τόσο καλύτερη π οίηση κάνουν. Όχι! Η π οίηση π ρέπει να είναι συμυκνωμένη σοφία, π ρέπει να περιέχει πολλά μέσα σε απ λές και καλά συνταγμένες προτάσεις. Γνωρίζω κάποιον «ποιητή» που διαλέγει λέξεις από τα λεξικά και έτσι φτιάχνει ποίηση. Γι' αυτούς τους λόγους γέμισο ο τόπος μας από ποιητές. Επειδή ένα ποίημα τελειώνει γρήγορα. Επειδή κάποτε και οι ασυνάρτητες απ στελούν π οίηση. Επ ειδή λείπει η γνώση και ο σεβασμός προς την ποίηση. Δεν θα ήθελα να κατακρίνω τα πάντα και τους πάντες, γιατί μέσα από όλη αυτή τη σαβούρα, υπ άρχουν και κάποι οι που είναι πραγματικά αξιόλογοι ποιητές.

Σπουδάσατε σε μια χώρα με μεγάλη κουλτούρα και πολιτισμό. Οι σπουδές σας στην Πράγα και η γνωριμία σας με Τσέχους συγγραφείς οάς επηρέασαν;

Στα δέκα χρόνια η αραμονής μου στην Πράγα διάβαζα μόνο τσέχικα βιβλία στην τσέχικη γλώσσα. Γνώρισα, διαβάζοντας βιβλία γραμμένα στη πρωτότυπη γλώσσα, μεγάλους Τσέχους συγγραφείς όπως είναι ο Πιράσκε, ο Κάφκα και πολλοί άλλους. Με έκοι επ π ρέασι αφάνταστα, ιδιαίτερα ο Κάφκα, προσδίδοντας κάποτε στα έργα μου μια παρόμοια μυστικοπάθεια που χαρακτηρίζει τα έργα του Κάφκα. Όταν ήρθα στην Κύπρο το 1976 είχα προβλήματα με την ελληνική γλώσσα, γεγονός που κάποιος έμπειρος αναγνώστης θα μπορούσε να το πιστοποιήσει στα πρώτα μου βιβλία.

Είστε ικανοποιημένος από τη διδασκαλία της κυπριακής πεζογραφίας - λογοτεχνίας στην εκπαίδευσή μας;

Για ποια διδασκαλία μιλάτε; Γίνεται καθό-

λου τέτοιο πράγμα; Εγώ ξέρω ότι όταν απευθύνθηκα κάποτε στο Υπουργείο Παιδείας για βοήθεια στην έκδοση των ιστορικών μου βιβλίων και για αναγνώριση των ήδη εκδομένων, ύστερα από μερικούς μήνες πήρα μια ανάλαιτη απάντηση χωρίς υπογραφή, με την οποία με παρέπεμπαν στη χορήγηση των εκδόσεων προς τους εκδότες. Πόσο υποτιμητικό! Δεν τρέφω αυταπάτες. Εδώ, η πνευματική δουλειά και ειδικά αυτή των Κυπρίων συγγραφέων, δεν εκτιμάται καθόλου. Ισως μετά θάνατο να γίνει κάτι.

Ως λογοτέχνης ποια η γνώμη σας στην πρόσφατη αντιπαράθεση που προκάλεσε η εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας; Είναι μήπως κακό τα παιδιά μας να γνωρίζουν τους Τ/κ συγγραφείς, ποιητές ή καλλιτέχνες;

Σε τέτοιες στιγμές ο νους μου π άει να σπάζει. Δεν μπορώ να καταλάβω ούτε τους πολιτικούς ούτε τους σπ οιοουδήπ οτε φανατικούς εθνικιστές και θρησκοόληπ τους. Η μόνη δικαιολογία π ου θα μη ορούσα να έβρισκα ο' αυτές τις

αντιδράσεις είναι η αφέλεια, αλλά πάλι θα ήταν πολύ προσβλητικό να ονομάζω αφελείς ανθρώπους που βρίσκονται καθημερινά στην πολιτική πάλη για σωτηρία του κυπριακού κράτους. Εκτός κι αν δεν επιθυμούν τη σωτηρία. Εκτός κι αν σωτηρία γι' αυτούς είναι ο μόνιμος διαχωρισμός. Γιατί, από την άλλη, ένα καλό λογοτεχνικό ή άλλο καλλιτεχνικό έργο δεν π ρέπει να έχει πατρίδα. Τέτοια έργα ανήκουν σε όλη την ανθρωπότητα. Πώς λοιπόν και γιατί οι Κύπριοι αντιδρούν σε έργα συμπατριωτών τους, έργα του σύνοικου στοιχείου; Εξάλλου δεν μπορεί να κτίξεις μια κοινή πατρίδα μονόπλευρα. Η νεολαία μας θα π ρέπει να διαπαιδαγωγηθεί σε άλλους τόνους από αυτούς που έχουν κάποιο στο μυαλό τους, δηλαδή χωρίς εθνικιστικούς παροξυσμούς και χωρίς μίσος για τους συμπατριώτες μας. Η νέο άνθρωπος π ρέπει να είναι πολύ διαφορετικοί από αυτούς της περασμένης γενιάς. Η εισβολή και κατοχή είναι μια πληγή από ό την οποία υποφέρουν και οι ίδιοι οι Τουρκοκύπριοι, μια πληγή που έγινε και με τη συμμετοχή των πραξικοπηματιών. Εγώ προσωπικά θα ήμουν περήφανος αν ένας Τουρκοκύπριος κέρδιζε το βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας. Ξέρω ότι αυτοί που αντιδρούν θα ήταν δυστυχισμένοι.

Χρησιμοποιώ τη
φαντασία σε σημεία,
όπου η ιστορία σιωπά

Ενα καλό
λογοτεχνικό ή άλλο
καλλιτεχνικό έργο
δεν π ρέπει να έχει
πατρίδα